

מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה

יולי 2021

קול קורא למימון מחקרים בנושא: רגולציה פיננסית

מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה מזמין הצעות למימון מחקרים בתחומי הרגולציה הפיננסית ובמיוחד בסוגיות הבאות:

מבנה הפיקוח על שוק ההון -- הפיקוח על המוסדות הפיננסיים במדינת ישראל נעשה כיום על-ידי ארבע רשויות פיקוח שונות: רשות שוק ההון, החיסכון והביטוח, המפקח על הבנקים, הרשות לניירות ערך והרשות לתחרות. חלקה המכריע של הפעילות הפיננסית בישראל מנוהל בידי המערכת הבנקאית, שמתאפיינת בריכוזיות רבה, ומפוקחת על-ידי החטיבה לפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. החלק האחר של הפעילות הפיננסית בישראל מנוהל בידי רשות שוק ההון, הביטחון והחיסון וכן בידי הרשות לניירות הערך. הרשות לניירות ערך מפקחת על ענייניו של ציבור המשקיעים בניירות ערך, ואילו רשות שוק ההון, הביטחון והחיסון מפקחת על חברות לניהול קרנות פנסיה, חברות לניהול קופות גמל וקרנות השתלמות, חברות וסוכני ביטוח, וכן חברות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים המוסדרים. בנוסף לרגולטורים הנ"ל, פועלת גם רשות התחרות הכלכלית, שתפקידה לעודד ולפקח על התחרות החופשית במשק. המבנה הקיים מעורר לא אחת כפילות ועימותים רגולטוריים.

ריכוזיות ותחרותיות -- המערכת הפיננסית מתאפיינת בריכוזיות רבה. בניסיון לצמצם את הריכוזיות, ננקטו במהלך השנים צעדים שונים. הוקמה הוועדה להגברת התחרות בשירותים פיננסיים נפוצים (ועדת שטרומ),¹ במטרה להמליץ על צעדים שיגבירו את התחרות ויביאו להפחתת הריכוזיות בתחום השירותים הבנקאיים. הוועדה המליצה על שורת צעדים, כדוגמת הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהמוסדות הבנקאיים והנמכת חסמי כניסה לבנקים חדשים. המלצות הוועדה הובילו לתיקוני חקיקה.² בנוסף להפרדת חברות כרטיסי האשראי מהמוסדות הבנקאיים ומתן הגנות לגופים פיננסיים קטנים וחדשים, החוק מחייב את המוסדות הפיננסיים הריכוזיים לצמצם את מסגרת האשראי ללקוח במטרה לאפשר כניסה לשחקנים חדשים.

¹ **משרד האוצר** דו"ח מסכם של הוועדה להגברת התחרות בשירותים פיננסיים נפוצים בישראל (2016) https://www.gov.il/BlobFolder/unit/banks_services_competitiveness_committee/he/Vaadot_ahchud_BanksServicesCompetitivenessCommittee_SummarizingReport.pdf

² החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017. **מרכז רנה ומאיר חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל**

טלפון: 03-9634104 | דוא"ל המרכז: hethcenter@colman.ac.il

ר'ח' אלי ויזל 2, ראשון לציון | בקרו אותנו באתר: www.colman.ac.il/heth_center

עמוד הפייסבוק: <https://www.facebook.com/hethcenter>

אחריותיות בהענקת אשראי -- ועדת חקירה פרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים ("ועדת כבלי"),³ נועדה לחקור את התנהלות הבנקים ביחס למתן אשראי ולגביית חובות מאנשי עסקים גדולים ("טייקונים"). במסגרותיה מצאה הוועדה ליקויים בפיקוח על הבנקים, וכן ביקרה את רשות התחרות, בטענה שאינה עושה מספיק כדי להגביר את התחרות במערכת הבנקאית. הוועדה המליצה על מגוון צעדים, ביניהם הקמת ועדה פרלמנטרית לפיקוח על הרגולטורים הפיננסיים, הארכת תקופת הצינון של רגולטורים במערכת הפיננסית, הגברת שיתוף הפעולה בין רגולטורים, הגברת השקיפות במנגנונים הפיננסיים ומניעת ארביטראז' רגולטורי תוך איחוד ההוראות הנוגעות לסמכויות האכיפה של הרגולטורים השונים.

פיננסים וטכנולוגיה -- התפתחות הטכנולוגיה הפיננסית (הפינטק) צוברת תאוצה בעשור האחרון. בשנת 2019 פורסמה המלצת צוות בין-משרדי⁴ להקים "ארגז חול רגולטורי" (Regulatory Sandbox), במטרה לאפשר סביבה רגולטורית שתתאים לחברות פינטק. הבנקים עצמם נוקטים בצעדים כדוגמת "הבנק הדיגיטלי", לצד רפורמות כדוגמת "הבנקאות הפתוחה" ו"ניוד חשבונות". גם "השקל הדיגיטלי" מהווה דוגמה לרצונה של המערכת הבנקאית להתאים את עצמה למציאות טכנולוגית. המטבעות הקריפטוגרפיים תופסים תאוצה מסחרית אף שאינם מוסדרים בחוק. ועדה לבחינת אסדרה של הנפקת מטבעות קריפטוגרפיים המליצה להחיל את חוק ניירות ערך על נכסים קריפטוגרפיים.⁵ המגמה לאסדר את התחום באה לידי ביטוי למשל באישור תיקון לצו איסור הלבנת-הון, כך שיאפשר פיקוח על שירותים שניתנים במטבעות קריפטוגרפיים.

בורסה ייעודית -- יוזמה שהוצעה על-ידי הרשות לניירות ערך ואושרה בוועדת השרים לחקיקה, לקידום פלטפורמות מסחר חדשות ודיגיטליות.⁶ הרשות לניירות ערך מינתה לאחרונה שתי ועדות בתחום - האחת לגיבוש מדיניות ביחס להשקעות בנכסים הדיגיטליים, והאחרת מתייחסת לקידום שירותי רישום וסליקת ניירות ערך בתחום הנכסים הדיגיטליים.⁷

אנו מזמינים חוקרות וחוקרים להגיש הצעות מחקר בשורת נושאים הנוגעים לסוגיות שלעיל וכמו כן בשאלות הבאות: מבנה הפיקוח על המערכת הפיננסית ושאלת איחוד הרגולטורים במטרה ליצור "קול רגולטורי" אחד; הריכוזיות במערכת הפיננסית והאמצעים שנקטים לעודד תחרות; התאמת הסביבה הרגולטורית למציאות טכנולוגית ואסדרה של מטבעות קריפטוגרפיים; כניסת ענקיות

³ **הכנסת** דו"ח מסכם של ועדת החקירה הפרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים (2019) <http://www.knesset.gov.il/committees/heb/docs/cc20.pdf>

⁴ **משרד האוצר** דו"ח הצוות הבין משרדי לבחינת הקמתה של סביבת ניסוי לחברות טכנולוגיה פיננסיות (2019) https://www.gov.il/BlobFolder/news/press_24022019/he/PressReleases_files_press_24022019_file.pdf

⁵ **רשות ניירות ערך** דו"ח סופי של הוועדה לבחינת אסדרה של הנפקת מטבעות קריפטוגרפיים מבוזרים לציבור (2019) <https://www.isa.gov.il/%D7%94%D7%95%D7%93%D7%A2%D7%95%D7%AA%20%D7%95%D7%A4%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%9D/Reports/177/Documents/CryptoCommitteeFinalReport.pdf>

⁶ תזכיר חוק ניירות ערך (תיקון מס'...). (בורסה ייעודית), התש"פ-2020.
⁷ רשות ניירות ערך "יזם" רשות ניירות ערך מינתה שתי ועדות שיעסקו בהשקעות מפקחות ובפלטפורמות מסחר וסליקה בעולמות הנכסים הדיגיטליים" (הודעה לעיתונות, 23.05.2021).

הטכנולוגיה הבינלאומיות כשחקניות בתחום הרגולציה הפיננסית; הכנסת מערכות בינה מלאכותיות למערכת הפיננסית והשלכותיה. כמו כן, תתקבלנה בברכה הצעות למחקרים העוסקים במודלים לתגמול אפקטיבי של גופי ניהול השקעות וחסכון בשוק ההון (כגון מחקרים הבוחנים את מודל דמי הניהול הקיים כיום), מחקרים הבוחנים את אופן הקצאת ההשקעות בהיבטים של תחומי ההקצאה, סיכוני ההקצאה, חלוקה גיאוגרפית ועוד.

על המחקר להיות רלוונטי למשק הישראלי ויש לגבש בסופו המלצות למדיניות. שני הקריטריונים העיקריים לבחירה הם מציינות מחקרית ותרומה למדינת ישראל. הצעות המחקר תובאנה לשיפוט במרכז חת לחקר התחרות והרגולציה. המרכז שומר על שיקול דעתו לאשר או לדחות הצעה. המחקרים הממומנים יתפרסמו בכתב העת "מחקרי רגולציה" – כתב עת אקדמי אינטרדיסציפלינרי המפורסם על ידי מרכז חת, וזאת לאחר שיפוט אקדמי אנונימי.

מבנה הצעת המחקר (עד 5 עמודים) תכלול:

- כותרת המחקר
- תיאור כללי של הבעיה \ נושא
- רקע מדעי \ ספרותי, קשר לספרות מקצועית קיימת ותרומה למחקרים קיימים
- מטרת המחקר – מטרה ראשית ומטרות משנה
- השערות העבודה (עבור מחקרים איכותניים מובהקים ניתן לדלג על סעיף זה)
- סוג המחקר ושיטת איסוף הנתונים
- שיטת עיבוד הנתונים
- תרומת המחקר:
 - ייחודיות המחקר – מידת החידוש והמקוריות
 - רלוונטיות המחקר – מידת הרלוונטיות לישראל
 - המלצות אפשריות למקבלי החלטות ותרומה לגיבוש המדיניות בתחום
- אבני דרך ולוח זמנים מתוכנן
- סעיפי הוצאות מתוכננות
- פרטי החוקרים/ות: יש לצרף קורות חיים של מגישי/ות ההצעה ורשימת פרסומים

מסגרת הזמן:

מפגש חוקרים מקוון ייערך באוקטובר 2021 או בסמוך לכך;
 דו"ח התקדמות יוגש עד ליום 1/1/2022;
 טיוטה מתקדמת של העבודה תוגש עד ליום 1/5/2022;
 יום עיון להצגת מחקרים ייערך במכללה למינהל בראשלי"צ במאי-יולי 2022;
 עבודת המחקר הסופית תוגש לא יאוחר מיום 1/10/2022.

מרכז רנה ומאיר חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל

טלפון: 03-9634104 | דוא"ל המרכז: hethcenter@colman.ac.il

רח' אלי ויזל 2, ראשון לציון | בקרו אותנו באתר: www.colman.ac.il/heth_center

עמוד הפייסבוק: <https://www.facebook.com/hethcenter>

מרכז חת שומר על שיקול דעתו לערוך מפגשי חוקרים, יום עיון להצגת מחקרים, וכן להזמין את החוקרים/ות להרצות בנושא המחקר, גם במסגרת וידאוקאסט. עבודת המחקר הסופית תועבר לשיפוט חיצוני אנונימי לקראת הפרסום בכתב העת מחקרי רגולציה. החוקרים/ות ישתפו פעולה להטמעת הערות מערכת כתב העת מחקרי רגולציה. העבודה תפורסם לפי שיקול דעתו של מרכז חת. מרכז חת מעודד את החוקרים/ות להציע את המחקר לפרסום באנגלית בכתבי עת בעולם, בציון שמו של מרכז חת כגורם מממן.

דגשים טכניים להגשת עבודת המחקר הסופית (המאמר):

- המאמרים יוגשו בשפה העברית (לא באנגלית).
- סוג הקובץ: WORD
- ההפניה למקורות תתבצע לפי כללי האזכור האחד המקובלים במשפטים, ראו: <https://www.tau.ac.il/law/izkur.html>
- יש לצרף תקצירים בעברית ובאנגלית.

תשלום: עבור המחקר יינתן לחוקרים/ות מענק בטווח שבין 20-30 אלף ש"ח לפי שיקול דעתו של מרכז חת וכתלות בטיב המחקר (תיאורטי, אמפירי, כמותני, איכותני), בהיקף המחקר ובתרומתו. סכום המענק יודע למציעים/ות בד בבד עם מסירת ההודעה על קבלת הצעת המחקר. סכום זה מגלם בתוכו כל מס שיחול מכל סיבה שהיא. היה ועל ההצעה יחתמו מספר חוקרים/ות, המענק יחולק ביניהם/ן. התשלום יבוצע לרשות המחקר במוסד האקדמי בו מועסק החוקר. חוקר עצמאי יידרש להציג אסמכתאות לכיסוי הוצאות מחקר בשיעור 75% מסכום המענק. המענק יועבר בשתי פעימות כדלקמן: תשלום ראשון (50% מהסכום) - 60 ימים מהטמעת הערות המערכת לטיוטה המתקדמת. תשלום שני (50% מהסכום) - 60 ימים לאחר שהכותב/ת יטמיע את הערות הצוות האקדמי של מרכז חת והערות השיפוט האקדמי החיצוני לטיוטה הסופית.

את הצעות המחקר יש להגיש **עד לתאריך 1/9/2021**. הצעות מחקר וקורות חיים יש לשלוח למרכז חת לחקר התחרות והרגולציה, דוא"ל hethcenter@colman.ac.il לשאלות ניתן לפנות לד"ר איריס סורוקר: iris@soroker.co.il

בברכה

השופטת בדימוס ד"ר איריס סורוקר